

ΟΙΧΤΡΟΙ ΕΡΩΤΕΣ

Μία Γυναίκα, ο Άντρας της κι ο Τρίτος. Η υπόθεση είναι κοινή, πάρα πολύ κοινή και στη Ζωή και στην Τέχνη. Είναι μάλιστα τόσο συνειδημένη, και την ξεμεταλλεύτηζε το σύγχρονο θέατρο με τόσο μονοτονία, ώστε η δυστυχία της, όσο κι αν είναι οδυνηρή, δε μ'αφίνεται πια οίχτη, απλά μόνο θλιβερή. Και η λύση του Τζακόζα δεν έχει τίποτε το εξαιρετικά τραγικό, είναι η πρῶ συνειδημένη. Η Γυναίκα, ο Άντρας της και ο Τρίτος στο έργο του έχουν και οι τρεις ευγενικούς, τίμιους χαρακτήρες. Ο Άντρας ζει μ'ένα σκοπό στη ζωή του, την αφοσίωσή του, τη λατρεία του στη γυναίκα και στο παιδί του. Γι'αυτούς δουλεύει με τόσο πάθος. Εκείνη κι ο Τρίτος αγαπήθηκαν ελαφρώς. Μόνο η Αγάπη τους ξεριζώνει στην απάτη, που συνιστάσανταν την ασκήμα της, άλλ' είναι αδύναμοι, δε μπορούν να σπάσουν κάθε δρασμό

για να ζήσουν περήφανα, ελεύθερα την Αγάπη τους. Είναι από τους Άγνους, που ποτέ όμως δε νικούν. Δεν έχουν και τη δύναμη να μην αφήσουν το μυστικό τους να φανερωθεί. Ο Άντρας το μαντεύει, το ξέρει. Ο Τρίτος πρέπει να φύγει, προτείνει στη Γυναίκα, την ικετεύει να τον ακολουθήσει. Μα κείνη και πάλι δε θά μπορούσε. Σκέπτεται το παιδί της. Δε μπορεί να το εγκαταλείψει. Είναι πλασμένη για το σπίτι, για την οικογένειά της. Κι ο Άντρας, που την άφησε λύτερη να φύγει, όταν την ξαναβρίσκει στο σπίτι, δέχεται να την κρατήσει. Θα ζήσουν πια χωρισμένοι, άλλ' ενωμένοι για το παιδί.

Ο Τζακόζα θέλησε να ζωγραφίσει μιὰ εικόνα της Ζωής. Μόνον άδριαστα, με πολλή τέχνη, χωρίς καθόλου να την επιβάλλει, άφινει να μαντευτεί και η πεποίθησή του. Όπως όλοι οι συντηρητικοί αυτή τη λύση θεωρεί, χωρίς καν συζήτηση, όχι μόνο για το δράμα του, γιατί είναι σύμφωνη με τους χαρακτήρες του, αλλά γενικά για τη ζωή, τη μόνη συμφέρουσα, τη μόνη καλή. Δε θέλει την επανάσταση του ατόμου. Δεν τον πληγώνει η φρίκη μι'ας τέτοιας θυσίας για το παιδί, η ιδέα ότι δεν μπορεί να δημιουργήσει παρ'ότι μι'α ζωή μαρτυρική σαν κόλαση, πως πιδανόν ακόμα και για το παιδί να είναι θλαμένη ή ατιμόσφαιρα μέσα στο χαλασμένο σπίτι, δε θεωρεί το παιδί δεσποδ άνοπόρο, άλλ' άπολύτωση. Προτιμά το μάλομα από την καταστροφή για την άναδημιουργία.

Όσο κοινή κι αν είναι όμως η υπόθεση, κοινή κι η εξέλιξή της, χωρίς καμιά εμπνευση πρωτότυπη ή καινούρια. Ο Τζακόζα κατόρθωσε να τη δραματοποιήσει με τόσο πολλή τέχνη, να την αισθανθεί βαθιά και να την ανταποδώσει τόσο ζωντανά κι αληθινά και με τόσο ένότητα, ώστε οι «Οίχτροι Έρωτες» ύψώνονται άσχετά πάνω από τα κοινά έργα. Είναι έργο θεατροκό, με πολλή δοξση, πάντοτε έσωτερική, τη δημιουργεί η έσωτερική άνάγκη κι εξέλιξη, χωρίς ν'αφή σπαύχει ούτε στιγμή καμιά βιασμένη ή αβδαιρετη επέμβαση, είναι έργο πολύ λιτά θεατροκό, σφιχτογραμμένο, χωρίς καμιά περιτολογία, και σύγχρονα πολύ προαιατικό. Τα πρόσωπά του είναι πολύ σωστά ψυχολογημένα, ζών.

Οι «Οίχτροι Έρωτες» είναι από τα έργα που πρέπει να διαλέγει το θέατρο του Όδελου. Έχει αξία, ή παράστασή του είναι φιλολογική, είναι έργο συντηρητικό και είναι σύμφωνο με το πνεύμα της Διεύθυνσης του Θεάτρου, το παρουσιασμά του δεν άπαιτεί πρωτότυπη δημιουργία. Από τον ήθοποιό δε ζητά εμπνευση, αλλά πολύ φυσικότητα, αίσθημα και κατανόηση του ζωντανού Έγώ.

Και το θέατρο του Όδελου έδωσε, όπως κάθε φορά που μένει στα όρια του έαυτού του, μι'α παράσταση αν όχι τέλεια, σχετικά πολύ καλή, εμφάνισε ένα σύνολο όχι στεροποιημένο ακόμα, αλλά που όλοένα σηματούεται, το σύνολο, που τόσο λείπει απ' όλα τα άλλα μας θέατρα και που είναι η πρώτη βάση για την ποδόδο.

Ο κ. Δεσποίνης (Γούλιος Σιάργης, ο Άντρας), έπαιξε νεοκλαστικές με εξαιρετική δύναμη. Του λείπει ακόμα οργάνων έντελώς κάποια εξωτερική λεπτομέρεια, κάποια άπαιακτη ενένεια στους τρόπους. Αλλά σ' αυτόν το ρόλο του μικρού άστού δεν παύει να υπερβολικά η έλλειψη αυτή κάθε εξέλιξης. Έτσι-

ζε φυσική, γιατί ο κ. Δεστούνης κατώρθωσε να φαι-
νεται έντελώς φυσικός σ' όλες τις άπλες σκηνές στο
σπίτι του με το φίλο του, με τη γυναίκα του, και ι-
διαίτερα, όταν έπαιξε τόσο όμορφα με το παιδί του.
Κ' έξωφρα αρχίζει μέσα του το δράμα. Τόν άγγίζει
ή πρώτη άμφιβολία μήπως ένώνει κάποια κρυφή ά-
γάπη τη γυναίκα του με τον υπάλληλό του, το Φαβρί-
κιο, το παιδί εκείνο που τόσο αγαπά και το υποστηρί-
ζει. Ο κ. Δεστούνης έδωσε όλη της τη δύναμη στην
πολύ δραματική και πολύ καλλιτεχνική σκηνή της ά-
νακάλυψης. Τίποτε έξωτερικό, κανέναν δέν του ά-
νοίγει τα μάτια. Ο Φαβρίκιος, από λάθος του πατέ-
ρα του, ένός διαφθαρισένου άριστοκράτη, που οπα-
τάλησε όλα τα χρήματά του και πλαστογράφησε τώρα,
θροίσεται σε τρομερή χρηματική στενοχώρια. Ο 'Ι-
ούλιος, για να τον σώσει από την άτιμία ή κι από
τους τοκογλόφους, του προτείνει να του δανείσει αέ-
τός, με λογικό τόκο, τα χρήματα που του χρειάζονται.
Ο Φαβρίκιος άρνείται. Γιατί; Θάταν τόσο φυσικό να
δεχτεί. Ο 'Ιούλιος φωνάζει τη γυναίκα του, βέβαιος
πως θα τον βοηθήσει να τείσουν το Φαβρίκιο να μην
έπιμένει στην παράλογή του άρνηση, μα και κείνη
συμφωνεί με το Φαβρίκιο. Παράξενο! Και καθώς
προσπαθεί με έρωτήσεις να διώξει την ύποψία του,
που άθελά του τον κυριεύει, εκείνοι ταραζόνται, φα-
νεύονται. Ο κ. Δεστούνης σκόπησε τριγωνικά και
πολύ λιτά το ρήγος της άγωνίας του, που όλοένα αυ-
ξάνει ίσαμε που φτάνει στην απέλπιδη θεβαιότητα.
Ε' αφήσει τη γυναίκα του ελεύθερη. Και πολύ ρεα-
λιστικά, πολύ συγκινητικά έδειξε το πλαστό, το σγε-
δόν έξαλλο χέρι που προσποιείται ο 'Ιούλιος για να
κρύψει την πάλη μέσα του, το απαράγημό, από το φί-
λο του που έρχεται να τον δει χωρίς να ξέρει τίπα-
τε, και το διηγείται τα συνειδημένα του άστεία. Και
πολύ επιβλητικά, πολύ συγκρατημένα, είτε τα λίγα
τελευταία λόγια στη γυναίκα του, την άπόφασή του
να έξακολουθήσουν να ζουνε μαζί μόνο για το παιδί.
Ο κ. Δεστούνης γάνει όλοένα περισσότερο το κάτι ύ-
περβολικό στο παίξιμό του, τις άναστροφες χρονί-
ων κι άποστά έντατική δραματικότητα.

Ο κ. Κοιτογιάννης κατώρθωσε κάτι να ανηρώσει
τον έντελως δευτεροένοντα ρόλο του, δημιουργώντας
πολύ ζωντανά, πολύ άληθινά, τον τύπο του καλού, δι-
ασκεδαστικού, λίγο άνόητου, λίγο γελοίου φίλου του
σπιτιού, που δέν υπάρχει στο δράμα παρά για να το
συνπληρώσει, δίνοντας στη σκοτεινή του θλίψη και
μια νότα πιο ωαιδοή.

Ο κ. Παπαρηγόσιος έπαιξε πολύ λεπτά, πολύ σω-
στά ψυχολόγησε και παρουσίασε τον Έκτορα 'Αρκέ-
ρη, τον καταστραμμένο, το διαφθαρισμένο άριστοκράτη,
που κρύβει κάθε του άτιμία πίσω από τρόπους άρκε-
τά εύγενικούς.

Ο ρόλος της 'Αμαλίας (ή Γυναίκα), ίσως να εί-
ταν πέρα πολύ βαρύς για την κ. Ζερβού, που της πη-
γαίνουν πολύ καλύτερα, πιθανόν κι αποκλειστικά, οι
ρόλοι των ingenues ή της κοκέτας. Έδειξε τη συ-
νειδημένη της χάρη, ότι κατέχει τη σκηνή, αλλά δέν
κατώρθωσε καθόλου να φανερώσει την πάλη μέσα
της μεταξύ συνείδησης κι αγάπης, που επιβάλλεται σε
τέτοιον χαρακτήρα, ούτε τη θλίψη, ούτε το φόβο που
πάντα αίστάνεται ή 'Αμαλία, κι όταν, το περισσό-
τερο, αγαπά, ούτε καν αυτή την αγάπη της. Ο δει-

της έννοιθε ότι ή 'Αμαλία αγαπά το Φαβρίκιο, γιατί
το έλεγε ή κ. Ζερβού δέν αίστάνονταν όμως το πάθος
της.. Η κ. Ζερβού έπαιξαν έντελώς έξωτερικά. Κι ό-
ταν ο Έκτορας 'Αρκέρης την αφήνει να μαντέψει, ό-
τι ξέρει το μυστικό κι ότι θα το εκμεταλλευτεί, έδειξε
άμέσως όλοφάνερα την ταραχή της, σα διασμένα, ύ-
περβολικά. Είναι τόσο άφύσικο για μια γυναίκα να
μην ξέρει καθόλου να κρύβεται, κ' ιδιαίτερα όταν
πρέπει. Όταν ο Φαβρίκιος φεύγει για πάντα μόνο σ,
οι λυγμοί της ήταν πλαστοί, δέν έδινε ούτε καν την
έντύπωση ότι έλλαιε πραγματικά. Άληθινό, ωραίο εί-
ταν μόνο το άγκάλιασμα του παιδιού της.

Ο κ. Συριόπουλος (Φαβρίκιος) είναι έντελώς ά-
μόρφωτος ακόμα. Δέν ξέρει ούτε να σταθεί, ούτε να
μιλήσει, κ' έτσι το παίξιμό του είναι έντελώς ψεύτικο
και μάλλον γελοίο. Αν έξετασθεί όμως βαθύτερα,
φανερώνει κάποια ειλκρινεία, κάποια άφροσύνη στην
τέχνη του, κάποιο αίσθημα, που ίσως όταν μείνει να
εκφράζεται, ίσως, (είναι πρόωρο ακόμα για να σχη-
ματίσει κανένας γνώμη), κατορθώσει κάτι να δημιουρ-
γήσει.

Το σκηνικό, όμοιο και στις τρεις πράξεις, ένι δα-
μάτιο πολύ απλό, ήταν σύμφωνο με το έργο, εκείνο
που έπρεπε να είναι, όσο έπρεπε καλλιτεχνικό.

Το θέατρο του 'Ωδείου παρουσίασε ένι σύνολο
σχετικά καλό. Για την ώρα δέ ζητεί κανένας τίποτε
περισσότερο. Θα έπρεπε όμως να καταλάβει πια ή Δι-
εύθυνση του Θεάτρου, ότι και ή γλώσσα άποτελεί μέ-
ρος από το σύνολο, ότι πρέπει να είναι άρμονική και
να ζει, ότι ή άντιπόφωση μιχτή, χωρίς καμιά γραμ-
ματική, ούτε μουσική, ούτε ψυχή, ούτε καν νόημα,
γλώσσα του κ. Βλάχου, δέν άκούεται πια, ότι οι μετά-
φρασές του όχι μόνο δέν είναι δημιουργικές, δέν έκ-
φράζουν τίποτε, αλλά το πιο συχνά διαστρέφουν και
το συγγραφέα. Πιθανόν κι αυτός ο τίτλος «Οίχητροι Έ-
ρωτες», ο τόσο ύπερβολικός, άσύμφωνος με το άλλο-
τε πολύ άρμονικό έργο, να διαστράφηκε από τη μετά-
φραση. Θα έπρεπε να καταλάβει πια ή Διεύθυνση του
Θεάτρου ότι όσο κι αν είναι συντηρητική, είναι μερι-
κά ύοια που δέν επιτοπέεται ούτε σε μια ρουτίνα να ύ-
περβαίνει, κι ότι κι αν πιστεύει ειλκρινή την προσπά-
θεια του κ. Βλάχου, και για αυτό αξία σεβασμού, ο με-
γαλείτερος σεβασμός που μπορεί να προσφερθεί σε
μια βλαβερή άποτυχία, είναι να την αφήσουν να λη-
σιμνηθεί.

ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ